

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2007-527

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Pohjolainen Rissa, Wasenius Kaarina, Pohjolainen Rissa, Wasenius Kaarina			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Koulupoissaolot oppilaiden ja koulukuraattorien kuvaamina näkökulmana nuoruusiän riskit ja suojatekijät			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalityö			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2007-12-05	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 168 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksen tarkoitus on tuoda esille oppilaiden ääni ja näkökulma, heidän perustelunsa koulupoissaoloihin sekä kuvata koulukuraattorien näkemyksiä ja työprosessia koulusta poissaolevien oppilaiden asioissa. Tutkimuksen viitekehiksenä ovat lasten ja nuorten elämään liittyvät riskit ja suojatekijät. Tutkimus koski neljäätoista Helsingin suomenkielistä peruskoulua. Tutkimuksen aineistoina oli kymmenen yläkoululaisen haastattelut ja kolmentoista oppilaan sekä yhdentoista koulukuraattorin eläytymismenetelmäkertomukset.</p> <p>Tutkimuskysymykset olivat: 1. Miten oppilaat kuvaavat koulupoissaolojaan ja millä he niitä perustelevat? 2. Mitkä ovat koulukuraattorien näkemykset koulupoissaoloista ja niiden syistä? 3. Mitä koulukuraattorit tekevät saatuaan yhteydenoton koulusta poissaolevasta oppilaasta tai oppilaalta itseltään? Ensisijainen tutkimuksemme kohde ovat oppilaiden kuvaukset ja perustelut poissaoloilleen, mihin haemme vastauksia kummastakin tutkimusaineistosta.</p> <p>Olellaisina poissaoloihin yhteydessä olevina tekijöinä kummassakin aineistossa esiintyivät vuorovaikutuksen pulmat, oppilaiden ulkopuolisuuden tunne suhteessa oppimisympäristöön sekä yksilöllisen huomioon ja oppimisen tuen riittämättömyys. Oppiaineista vaikeimpana pidettiin matematiikkaa. Matikkalukko-käsite tässä tutkimuksessa kuvaa matematiikan oppimisen esteenä olevaa prosessia ja tunnetilaa, joka nuorelle kehittyy oppimisympäristössä tapahtuneiden epämiellyttävien kokemusten kautta. Lisäksi haastatteluaineistosta nousi esille kiinnostumattomuutta koulunkäyntiin ja jaksamattomuutta sekä murrosikään liittyvää kapinaa ja rajojen kokeilua. Nuoret tunsivat syyllisyyttä ja häpeää poissaoloistaan ja olivat pettyneitä siihen, ettei poissaoloihin heti puututtu vaan pääsi syntymään koulupoissaolojen kierre, jota oli vaikea katkaista ja joka pahimmillaan johti nuoren masentuneisuuteen. Lähes puolella haastatelluista oppilaista oli ollut poissaoloja jo alakoulussa.</p> <p>Nuorten elämässä oli riskitekijöitä, kuten ongelmia vuorovaikutussuhteissa ja oppimisessa sekä epäonnistumisen kokemuksia. Poissaolojen myötä aikuisten kiinnostus heidän koulunkäyntiinsä ja muihin tuen tarpeisiin toimi suojaavana tekijänä samoin kuin valvonnan lisääminen. Suojaavien tekijöiden vahvistaminen ja riskitekijöihin puuttuminen lisäsivät nuorten selviytyvyyttä, mikä ilmeni useilla heistä myös säännöllisempänä koulunkäyntinä. Lapsen ja nuoren kehittyminen ja kasvaminen ihmisyyteen sekä oppiminen perustuvat vuorovaikutukseen. Oppilaat tarvitsevat välittäviä aikuisia ja yhteisöllisyyttä, kokemusta joukkoon kuulumisesta.</p> <p>Koulukuraattorit liittyivät oppilaan poissaolot vanhempiin ja perheen tilanteeseen sekä kiusaamiseen, kaveripiiristä syrjäytymiseen ja kontaktien vähyyteen muihin oppilaisiin. Poissaolon syynä kuraattorit pitivät myös huonoa kontaktia opettajiin ja oppimisvaikeuksia. Eniten poissaolojen lisääntymiseen vaikuttavana asiana esille nousi välittävän koulu yhteisön puuttuminen ja opettajan liian etäinen rooli. Poissaoloihin ei ole puututtu ajoissa eikä oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin ole kyetty vastaamaan. Vastuu on jäänyt nuorelle itselleen asioidensa järjestelystä.</p> <p>Kirjoituksissa esiintyivät kaikki Egelundin ja Halskovin (1984) sosiaalityön prosessin systemaattisen vaihemallin vaiheet. Käytännön kuraattorityössä vaiheet eivät aina ole peräkkäisiä vaan ne lomittuvat tai jokin vaiheista korostuu enemmän. Erot kertovat tilanteiden monimuotoisuudesta. Työprosessin etenemistä on tarkasteltava kontekstiin suhteuttaen. Työprosessin etenemisen suuriin vaihteluihin saattavat vaikuttaa myös koulu yhteisön odotukset ja kuraattorin rooli koulussa.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords poissaolot koululaiset koulukuraattorit -- työ koulut kouluvaikeudet peruskoulu oppilaat sosiaalinen vuorovaikutus sosiaaliset suhteet			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			